

Allah Hâlıktır, kâinat mahlûktur

İzmir'den Hasan Bey; “ Allah'ın (cc) ezeli olduğunu biliyorum. Fakat Cenab-ı Allah insanlığı, dünyayı, tüm varlıkları ve zamanı yaratmadan önce zaman nasıl işliyordu? Varlıklar neredeydi? Kâinâtın ömrü on beş milyar yıl ise, yirmi milyar yıl evvel ne vardı?”

Cenab-ı Allah Hâlık'tır, yani Yaraticıdır; kâinât ise mahlûktur. Mahlûkât hâdistir; yani sonradan yaratılmıştır. Cenab-ı Allah'ın varlığı ebedîdir, dâimîdir ve ezelîdir.¹ Allah'ın küh-ü zâtı sonsuz derece büyük ve kâinâtı kuşatmış haldedir. Kendini tanıttirmek ve bildirmek isteyen Cenab-ı Hak²; gizli İlâhî hazinelerini keşfedip görsün diye insanı yaratmıştır.³ Kur'ân'da ibâdet için yaratıldığı⁴ bildirilen insan; rûhî melekelerini ancak Allah'a ibadet ve itaatle inkişaf ettirebilmektedir.⁵

Zamanı ve mekânı yaratan Cenab-ı Haktır. “Sâni, masnu içinde olamaz.”⁶ Yani Cenab-ı Hakkı, bizzat yarattığı “zaman ve mekânın” içindeymiş gibi düşünemeyiz. Yani “Bundan önce neredeydi? Ne yapıyordu? Ne ile meşguldü?” gibi sorular, Allah'ın,—hâşâ—bizzat sonsuz Kudretiyle yarattığı “zaman ve mekân kavramının” içinde olması halinde sorulabilecek sorulardır. Oysa Kâinatın Yaraticısı, kâinat cinsinden değildir, zaman ve mekân kavramlarıyla tanımlanamaz, zaman ve mekân kavramlarının dışına çıkamayan zihnimiz tarafından kavranamaz.⁷

Zaman, bütünüyle izâfîdir, yani görecelidir, yani değişkendir ve akıp giden bir sel gibi mekânı sürükleyip gitmektedir. Meselâ, dünyanın 1 yılı 365 gün iken; Merkür'ün 1 yılı 88 gün; Venüs'ün 1 yılı 225 gün; Mars'ın 1 yılı 322 gün; Uranüs'ün 84 yılı sadece 5 gün; Neptün'ün 164 yılı 282 gün; Plütun'un 248 yılı yalnızca 116 gün; Satürn'ün 29 yılı 167 gün; ve Jüpiter'in 11 yılı 314 günden ibarettir.

Güneşin dokuz gezegeni arasında zaman bu kadar izâfî ve göreceli ise; bizzat güneşte, yıldızlarda, mânevî âlemlerde ve âhiret âleminde “zamanın” ne kadar büyük farklılıklar arz ettiği ortadadır.

Bu durumda, Allah'ın ezeliyetini, ebediyetini, dâimî ve sonsuz oluşunu yani Allah'ın

zaman hârici oluşunu “zaman kısıkaçı” içinde kalarak açıklamamız mümkün değildir. Zaman, Allah’ın künh-ü zâtını ve varlığını tanımamız için bize yeterli bir ölçü teşkil etmez

Bütün “zamanları” yaratan Allah’tır ve Allah’ın (cc) kendi Yüce Zâtı, elbette zaman üstüdür. Onu belli bir zaman çerçevesi içinde düşünmemiz en başta, “Allah’ın ezeliyeti ile” bağdaşmaz. Allah’ın ezeli olduğu ifâdesi ile, bir bakıma Allah’ın zamanın yaratıcısı olduğunu anlatmak istiyoruz. Öyleyse zaman ve mekânın Yaraticısının ezeli varlığını, zaman ve mekân ile kuşatılmış zihinlerimizle çözmemize imkân yoktur. Şu halde Allah’a, meçhul bir mevcut olarak8 îmân etmek zorundayız.

Kur’ân’da övülen gayba îmân da budur.

Dipnot:

1-Bedüzzaman, Mektûbât, s.233;

2-Keşfü'l-Hafâ, c.2, 132; Bedüzzaman, Şuâlar, s.74;

3-Bedüzzaman, Mesnevî-i Nûriye, s.156;

4-Zâriyat Sûresi, âyet: 56;

5-Bedüzzaman, İşârâtü'l-İ'câz, s.23;

6-Bedüzzaman, Mesnevî-i Nûriye, s. 104;

7-Bedüzzaman, Mektûbat, s. 241;

8-Bedüzzaman, Mesnevî-i Nûriye, s. 111.